

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор
Мирогошанського аграрного
фахового коледжу
Ірина ДУХІНЦЬ

“28” серпня 2025 р.

**ПОСАДОВА ІНСТРУКЦІЯ
практичного психолога
(нова редакція)**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція розроблена на основі Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про фахову передвищу освіту», Положення про психологічну службу в системі освіти України (наказ Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 р. № 509 (у редакції наказу МОНУ від 31.07.2018 № 885), Наказу МОН України від 01.06.2013 № 655 Про затвердження кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів, згідно Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів (наказ Міністерства освіти і науки України від 19.10.2001р. № 691), Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки від 20.04.2001р. №330), Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 № 930 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 р. за № 1255/18550), листа Міністерства освіти і науки України від 24.07.2019 № 1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України», листа Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 26.09.2012 №1/9-683 «Щодо розподілу робочого часу у практичних психологів та соціальних педагогів», Етичного кодексу психолога, Типового положення про центри практичної психології та соціальної роботи (наказ МОН України від 14.08.2000 р. № 385).

1.2. Призначення на посаду практичного психолога та звільнення з неї здійснюється наказами директора коледжу.

1.3. Практичний психолог підпорядковується безпосередньо заступнику директора коледжу та заступнику директора з виховної роботи.

1.4. Практичний психолог повинен мати вищу психологічну освіту зі спеціальності «Психологія», «Практична психологія», володіти професійними знаннями та ефективно застосовувати їх в практичній діяльності.

1.5. У своїй діяльності практичний психолог керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», Декларацією прав людини, Конвенцією про права дитини, Положенням про психологічну службу системи освіти України, Етичним кодексом практичного психолога, методичними рекомендаціями Українського науково-методичного Центру практичної психології і соціальної роботи, адміністративним, трудовим законодавством, а також Положенням про коледж, наказами та розпорядженнями директора коледжу, Правилами і нормами охорони праці, пожежної безпеки, внутрішнього трудового розпорядку, цією посадовою Інструкцією.

1.6. **Метою діяльності практичного психолога** є сприяння створенню умов для соціального та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, охорони психічного здоров'я, підтримки та збереження ментального здоров'я, надання психологічної та соціально-педагогічної підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти.

1.7. Практичний психолог повинен **знати**:

- загальну, соціальну, педагогічну, дитячу вікову психологію, психологію особистості, загальну педагогіку, основи дефектології, сексології, профорієнтації і психології праці, психодіагностики, психопрофілактики, психотерапії, психогігієни, організацію освіти, психологію управління;
- форми, методи, засоби ефективного навчання і виховання, діагностики й корекції психічного розвитку клієнта;
- індивідуальні характеристики здобувачів освіти, соціальні, культурні, психологічні, інші умови їх навчання та виховання;
- основні напрямки й перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки;
- державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.

1.8. Практичний психолог закладу освіти **здійснює**:

- психологічне забезпечення освітнього процесу;
- психологічний супровід психічного, розумового, соціального і фізичного розвитку здобувачів освіти;
- психологічну діагностику та аналіз динаміки психічного, розумового і соціального розвитку здобувачів освіти;
- психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу;
- реалізацію розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти;
- консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистісного та професійного розвитку тощо;
- роботу з постраждалими від насильства дітьми тощо.

1.9. Практичний психолог закладу освіти бере участь у:

- освітній діяльності, спрямованій на забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти як особистості та найвищої цінності суспільства, їх талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;
- роботі педагогічної ради, психолого-педагогічних консилиумів, семінарів і засідань методичних об'єднань;
- розробці та впровадженні розвивальних, корекційних програм, посібників, методичних рекомендацій, планів освітньої діяльності з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти, а також для осіб, які перебувають на індивідуальній та інклюзивній формі навчання.

1.10. Практичний психолог закладу освіти сприяє:

- формуванню у здобувачів освіти відповідальної та безпечної поведінки в ситуаціях ризику, навичок здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, готовності до самореалізації;
- профільному та професійному самовизначенню здобувачів освіти, формуванню життєвої компетентності;
- формуванню соціально-комунікативної компетентності обдарованих дітей;
- попередженню та профілактиці професійного вигорання педагогічних працівників;
- формуванню психологічної готовності учасників освітнього процесу до взаємодії в інклюзивному середовищі з дитиною з особливими освітніми потребами;
- формуванню психологічної культури учасників освітнього процесу;
- попередженню будь-яких видів і форм насильства та конфліктів серед здобувачів освіти;
- формуванню небайдужого ставлення здобувачів освіти до постраждалих дітей, усвідомлення необхідності невідкладного інформування педагогів про випадки домашнього насильства і конфліктів серед здобувачів освіти, що стали їм відомі.

2. Функції та обов'язки практичного психолога

Практичний психолог закладу освіти:

2.1. Виконує свої функціональні обов'язки на високому професійному рівні, виходячи із завдань освітньої політики Міністерства освіти і науки України.

2.2. Спрямовує свою діяльність за напрямками:

- діагностика - виявлення причин труднощів у навчанні, інтелектуальному розвитку, соціально-психологічній адаптації; вивчення та визначення індивідуальних особливостей динаміки розвитку особистості, потенційних можливостей в освітньому процесі, професійному самовизначенні;
- профілактика - своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі;
- корекція - усунення виявлених труднощів соціально-психічного розвитку здобувачів освіти, зниження ризиків проблем адаптації до освітнього середовища, схильності до залежностей та правопорушень, різних форм девіантної поведінки;
- навчальна діяльність - форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості;
- консультування - багатофункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу;
- зв'язки з громадськістю - діяльність, спрямована на досягнення взаєморозуміння, співпрацю між окремими особами, колективами, соціальними групами, організаціями, державними органами управління;
- просвіта - формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

2.3. Вивчає вплив психологічних, організаційних факторів навчально-виховного процесу на освітню діяльність здобувачів освіти та працівників коледжу з метою створення сприятливих умов праці і підвищення їх ефективності.

2.4. Бере участь у здійсненні заходів з виробничої та професійної адаптації молодих працівників і здобувачів освіти груп нового набору.

2.5. На основі вивчення психофізіологічних особливостей трудової діяльності готує рекомендації і пропозиції щодо впровадження результатів психологічних досліджень у практику, а також заходи з конкретних напрямків удосконалення управління соціальним розвитком коледжу, які сприяють організації оптимальних трудових процесів, становленню раціональних режимів праці та відпочинку, поліпшенню морально-психологічного клімату, умов праці і підвищенню працездатності та підтримки ментального здоров'я, здійснює контроль за їх виконанням.

- 2.6. Дотримується у своїй роботі Етичного кодексу психолога.
- 2.8. За потреби планує і проводить із здобувачами освіти корекційно-розвиткові заняття на основі вивчення індивідуальних особливостей з метою профілактики відхилень у поведінці, позбавлення шкідливих звичок.
- 2.9. Вивчає індивідуальні здібності, інтереси та нахили здобувачів освіти.
- 2.10. Надає психологічну допомогу за запитами учасників освітнього процесу.
- 2.11. Веде у встановленому порядку документацію і звітність.
- 2.12. Бере участь у роботі педагогічної ради коледжу.
- 2.13. Постійно підвищує свій професійний рівень та загальну культуру.
- 2.14. Виконує Положення про коледж, правила внутрішнього розпорядку, накази і розпорядження директора коледжу, органів управління освітою.
- 2.15. Планує та організовує свою роботу відповідно до нормативів витрат часу на основні види роботи практичного психолога та здійснює діяльність як у закладі освіти (психологічна просвіта, діагностична, консультативна, освітня діяльність), так і за його межами (підготовка до проведення заходів, оформлення робочої документації, планування, звітність, робота у навчально-методичних та наукових центрах, громадських організаціях тощо).
- 2.16. Дотримується правил техніки безпеки на робочому місці.
- 2.17. Застосовує у роботі психологічний і соціологічний інструментарій, рекомендований для використання.
- 2.18. Інформує учасників освітнього процесу про результати проведених психологічних обстежень, їх значення і можливості подальшого використання (за винятком особистої інформації), про свою діяльність на основі об'єктивних і точних даних таким чином, щоб не зашкодити професії.
- 2.19. Здійснює індивідуальну діагностику, корекцію за запитом учасників освітнього процесу, отримавши письмову згоду батьків (законних представників). Зазначена згода може бути відкликана у будь-який момент.
- 2.20. Несе особисту відповідальність за результати і наслідки своєї професійної діяльності.
- 2.21. Знає вимоги державних стандартів щодо забезпечення освітнього процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки.
- 2.22. Вести службову документацію згідно чинного законодавства (Лист Міністерства освіти і науки України від 24.07.2019 № 1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України»).

3. Права практичного психолога

Практичний психолог має право:

3.1. Брати участь в управлінні закладом освіти у порядку, визначеному Положенням про коледж.

3.2. На визначення змісту своєї діяльності та вибір пріоритетних напрямів роботи з урахуванням державних норм і стандартів, рекомендацій центрів практичної психології і соціальної роботи (Українського, обласного і міського), з огляду на потреби закладу освіти і рівень власної професійної компетентності.

3.3. Визначати різні види робіт з огляду на потреби закладу.

3.4. Планувати діяльність відповідно до методичних рекомендацій установ психологічної служби.

3.5. Здійснювати індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку тощо) діяльність за межами закладу освіти.

3.6. Отримувати методичну допомогу, в тому числі й супервізію та інтервізію, підвищувати кваліфікацію, здійснювати перепідготовку.

3.7. Вільно обирати освітні програми, форми навчання, заклади освіти, установи і організації, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку працівників психологічної служби.

3.8. Відмовитись від виконання розпоряджень директора та заступників директора в тих випадках, коли вони суперечать професійно-етичним принципам.

3.9. На запобігання проведенню в закладі діагностичної, психокорекційної та іншої роботи особами, які не мають відповідної фахової підготовки, використовують сумнівний інструментарій і не отримали погодження обласного чи районного (міського) Центру практичної психології і соціальної роботи.

3.10. Розглядати питання і приймати рішення тільки в межах своєї компетенції.

3.11. Захищати свою професійну честь, гідність всіма засобами в межах чинного законодавства.

3.12. Знайомитися зі скаргами та іншими документами, які містять оцінку його діяльності, давати пояснення стосовно змісту цих документів.

3.13. В межах своєї компетентності повідомляти керівництву освітнього закладу про всі виявлені недоліки в діяльності закладу та вносити пропозиції щодо їх усунення.

3.14. Захист своїх інтересів самостійно і через посередника, в тому числі адвоката, у випадку дисциплінарного чи службового розслідування, пов'язаного з порушенням практичним психологом норм професійної етики.

3.15. Конфіденційність дисциплінарного (службового) розслідування, за винятком випадків, передбачених законом.

3.16. Підвищення у встановленому порядку своєї кваліфікації.

3.17. Проходити у встановленому порядку атестації на отримання чергової кваліфікаційної категорії.

3.18. З метою розв'язання конфліктних випадків подати звернення до обласного науково-методичного центру практичної психології і соціальної

роботи на предмет соціологічної та психологічної експертизи своєї професійної діяльності.

3.19. Звернення у разі необхідності через керівництво коледжу з клопотанням у відповідні організації з питань, пов'язаних з психічним здоров'ям учасників освітнього процесу, у медичні заклади.

3.20. Участь шляхом співпраці з науково-методичними центрами та лабораторіями в створенні та апробації нових психологічних методик, розробці методичних матеріалів.

3.21. Виступи з узагальненням власного досвіду роботи на конференціях, семінарах, педагогічних читаннях, у науково-популярних виданнях.

3.23. Поєднання роботи практичного психолога з навчальним навантаженням у закладі за основним місцем роботи та в інших закладах відповідно до фахової освіти та рівня кваліфікації.

3.24. Проведення просвітницької роботи з пропаганди психологічних знань шляхом лекцій, бесід, виступів у соціальних мережах, в мас-медіа тощо.

3.25. За своїм статусом практичний психолог належить до педагогічних працівників і відповідно до чинного законодавства користується всіма правами і гарантіями, передбаченими для них.

4. Відповідальність практичного психолога

Практичний психолог несе відповідальність:

4.1. За невиконання чи неналежне виконання без поважних причин Положення про коледж і Правил внутрішнього трудового розпорядку коледжу, законних розпоряджень директора та інших локальних нормативних актів, посадових обов'язків, встановлених цією Інструкцією, практичний психолог несе дисциплінарну відповідальність у порядку, визначеному трудовим законодавством.

4.2. За розголошення професійних відомостей та конфіденційної інформації, отриманих в процесі діагностичної, консультативної та корекційно-розвивальної роботи, якщо це може завдати шкоди суб'єкту освітнього процесу чи його соціальному оточенню.

4.3. За порушення правил пожежної безпеки, охорони праці, санітарно-гігієнічних правил організації освітнього процесу практичний психолог притягається до адміністративної відповідальності в порядку і у випадках, передбачених адміністративним законодавством.

4.4. За завдані закладу освіти чи учасникам освітнього процесу у зв'язку з виконанням (невиконанням) своїх посадових обов'язків збитки.

5. Взаємовідносини (зв'язки з посадою)

Практичний психолог закладу освіти:

5.1. Підтримує контакти з органами студентського самоврядування, педагогічним колективом коледжу і установ позашкільної освіти дітей, громадськими організаціями тощо.

5.2. Самостійно планує свою роботу на навчальний рік. Річний план розробляє враховуючи план роботи коледжу. Плани роботи затверджуються директором коледжу.

5.3. Про виконану роботу звітує директору коледжу та керівнику (методисту) Центру практичної психології та соціальної роботи.

5.4. Одержує від адміністрації коледжу інформацію нормативно-правового і організаційно-методичного характеру, знайомиться з відповідними документами.

5.5. Працює у тісній взаємодії з викладачами, заступником директора з виховної роботи, соціальним педагогом, батьками здобувачів освіти (особами, які їх замінюють); систематично обмінюється інформацією з питань, які належать до його компетенції (крім конфіденційної інформації про клієнта), з адміністрацією та педагогічними працівниками коледжу.

З інструкцією ознайомлена

Лідія ПОРОВЧУК
практичний психолог

«28» серпня 2025 р.